



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 797/2021
14.04.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић, Бранка Станића, Татјане Миљуш и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Снежана Ивковић, адвокат из ..., против тужених АД за железнички превоз путника „Србија Карго“ Београд, ради накнаде трошкова за исхрану и регрес за коришћење годишњег одмора, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2965/20 од 19.10.2020. године, у седници одржаној 14.04.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2965/20 од 19.10.2020. године, као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2965/20 од 19.10.2020. године и пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 1493/19 од 16.06.2020. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Правноснажном пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2965/20 од 19.10.2020. године, ставом 1. изреке одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 1493/19 од 16.06.2020. године, којом је ставом 1. изреке одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужени обавезу да му на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 03.11.2017. године до 28.02.2018. године исплати укупно 38.671,59 динара у појединачним месечним износима са законском затезном каматом од доспелости сваког месечног износа до исплате на начин и у висини ближе одређеним у том ставу изреке и износ од 68.528,12 динара на име трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за 2016, 2017. и 2018. годину, у појединачним месечним износима са каматом од доспелости до исплате на начин и у висини ближе одређеним тим ставом изреке, а тужилац је обавезан да туженом накнади трошкове поступка од 7.814,00 динара. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благоврмено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права на основу члана 404. Закона о парничном поступку, ради уједначавања судске праксе.

Имајући у виду судску праксу у истој правној ситуацији изражену у пресудама Врховног касационог суда, на које је ревидент указао, Врховни касациони суд налази да су испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11... 87/18), да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, ради уједначавања судске праксе, па је донео одлуку као у првом ставу изреке.

Одлучујући о ревизији на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је код туженог засновао радни однос анексом уговора о раду, када је он у августу 2015. године одлуком Владе Републике Србије основан као друштво стицалац имовине АД „Железнице Србије“ Београд. Према закљученом анексу уговора о раду, запослени има право на зараду, зараду по основу остварених резултата рада, увећану зараду, накнаду зараде, накнаду трошкова и друга примања у складу са законом и колективним уговором, а зарада се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, зараде по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца и других примања по основу радног односа у складу са колективним уговором. У спорном периоду на снази је био Колективни уговор туженог од 30.11.2002. године („Службени гласник РС“ број 84/02 46/11) са анексом Колективног уговора од 26.07.2006. године („Службени гласник РС“ број 4/06). Након извршених статусних промена код туженог Железнице Србије АД, усвојен је Колективни уговор („Службени гласник Железнице Србије“ број 4/15 од 24.03.2015. године). Вештачењем је утврђено да је тужиоцу вршен обрачун зараде тако што се утврђивао месечни износ основне зараде, а иста је обрачунавана као производ вредности једног радног часа, коефицијента посла и остварених ефективних часова рада, с тим да се на основу достављених обрачунских листа не може утврдити да ли је у вредности једног радног часа садржан и износ на име трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора. Вештак је утврдио висину потраживања тужиоца по основу накнаде трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора у нето износима и исте приказао у две варијанте на основу раније важећег Колективног уговора ЈЖТП („Службени гласник РС“ број 37/95 са изменама објављеним у Службеном гласнику РС“ 7/2000) којим су били дефинисани начини утврђивања ових примања, и на основу одредаба Општег колективног уговора који је важио од септембра 1995.године и на који је упућивао Колективни уговор туженог из 1995. године.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев за накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, закључујући да током спорног периода висина ових трошкова није била уговорена ни уговором о раду, ни неким другим важећим актом на другачији начин од оног који је одређен у Анексу колективног уговора из 2006. године и Колективном уговору из 2015. године. Чињеница да је тим општим актима уговорено право на накнаду ових трошкова тако што је иста укључена у цену радног сата, без номиналног опредељења не значи да запосленима, па и тужиоцу ови трошкови нису исплаћени. По оцени нижестепених судова висина предметних трошкова не може се утврдити применом Колективног уговора који је био закључен код туженог Железнице Србије АД („Службени гласник РС“ број 37/95 и 7/00) чијим одредбама је последњи

пут била уговорена и утврђена висина предметних накнада трошкова јер исти није био на правној снази током спорног периода.

Врховни касациони суд налази да у побијаној одлуци због погрешне примене материјалног права, чињенично стање није потпуно утврђено.

Чланом 104. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14) прописано је да запослени има право на одговарајућу зараду која се утврђује у складу са законом, општим актом и уговором о раду, а према одредби члана 105. став 3. тог закона, под зарадом се сматрају сва примања из радног односа осим накнада трошкова запосленог у вези са радом из члана 118. тачка 1. до 4. и других примања из члана 119. и члана 120. тачка 1. овог закона. По члану 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора. По члану 121. став 1. истог закона послодавац је дужан да запосленом приликом сваке исплате зараде и накнаде зараде достави обрачун.

Влада Републике Србије, Синдикат железничара Србије, Независни синдикат железничара Србије и генерални директор Јавног железничког транспортног предузећа „Београд“ закључили су 30.11.2002. године Колективни уговор за Јавно предузеће железнице Србије („Службени гласник РС“ број 84/02, 108/04, 112/08, 45/09, 70/10 и 46/11). Овим Колективним уговором послодавац се није обавезао да исплати трошкове накнаде за исхрану у току рада и регреса за годишњи одмор, а Анексом тог уговора који се у складу са одредбом члана 31. Анекса примењује од 01.01.2006. године је прописано: да се члан 57. КУ мења и гласи: Запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 2.). Одредбом члана 5. став 1. и 2. Анекса је утврђена вредност једног радног часа за период јануар – јуни и јули - децембар 2006. године, а ставом 6. овог члана је утврђено да је у вредност радног часа из става 1. и 2. овог члана укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора сведено на један радни час.

Колективним уговором за Железнице Србије АД („Службени гласник железнице Србије“ број 4 од 24.03.2015. године) регулисано је да одредбе које се односе на обрачун и исплату зараде, накнаду зараде и осталих примања запослених се примењују од 01.02.2015. године. По члану 57. у вредност једног радног часа укључена је месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора.

Врховни касациони суд сматра да конкретизација права из наведене одредбе Анекса КУ (из 2006. године) није извршена, односно да се из овако утврђене вредности радног часа не може утврдити који износ представља накнаду трошкова исхране и регреса, јер она није одређена у номиналном износу ни анексом, а ни у обрачунским листама за исплату зарада тужиоцу. Осим тога, висина накнаде за исхрану у току рада и накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора мора бити одређена у истом номиналном износу за све запослене без обзира на њихово радно место, коефицијент за обрачун и исплату зараде и на њихову стручну спрему. Због тога се не може прихватити становиште нижестепених судова да је вредност ових трошкова урачуната у вредност радног часа, без одређивања висине накнаде у номиналном износу, јер у

том случају висина накнаде за исхрану и регрес не би била иста за све запослене, већ би директно зависила од висине коефицијента за конкретно радно место, односно била би у директној сразмери са коефицијентом радног места што није правилно.

Имајући у виду наведено, нижестепени судови због погрешне примене материјалног права нису оценили правилност обрачуна и висину тражене накнаде за топли оброк и регрес, дат у налазу и мишљењу вештака у две варијанте, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено, па нема услова за преиначење нижестепених пресуда. Висина регреса и топлог obroка може се утврдити вештачењем на основу параметара из ранијих општих аката на основу законске или судске аналогије, па ће првостепени суд оценити правилност налаза и мишљења вештака на основу члана 8. ЗПП.

На основу члана 416. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић